

AZ ANGOL SZÓREND ALAPESETEI

Az angol mondatokban a mondatrészek sorrendje **szigorúan kötött**.

KIJELENTŐ MONDAT(Affirmative)

alany + ige + /részeshatározó/ + tárgy + egyéb

pl. Joe watches TV every day. (Joe minden nap TV-t néz.)

I am writing you a letter at the moment. (E pillanatban egy levelet írok neked.)

1. ALANY (Subject)

(Ki? Mi? Kik? Mik?)

- A kijelentő mondat mindig az alannyal kezdődik! (Akkor is, ha a magyarban nem.)
- Ha a magyar mondatban nincs kitéve alany, figyeljük meg, hogy az igei személyrag milyen alanyra utal!

pl.

Megérkeztem. → én

az angol mondatot az "I" személyes névmással kell kezdeni!

2. ÁLLÍTMÁNY (Verb)

(Mit állítunk?)

- Az angol mondat állítmánya mindig ige!
- Ha a magyar mondatban nincs ige (azaz névszói állítmány van), akkor az angol mondatban az "is" vagy az "are" az állítmány!

pl.

Ez a szoknya rövid. = This skirt IS short.

az állítmány
melléknév

(nincs ige a mondatban)

létige az angolban

Ezek a szoknyák rövidek = These skirts ARE short. (sokszor segédigével)

3. RÉSZESHATÁROZÓ (Hr) + TÁRGY (T) (Kinek? Minek?) (Kit? Mit?)

- Nagyon fontos, hogy a tárgy vagy a részes határozó soha nem előzheti meg az igét!
- Egy magyar mondat nézhet így ki:
Pista almát evett. (alany + tárgy + állítmány)
vagy így: Almát evett Pista. (tárgy + állítmány + alany)
vagy: Evett Pista almát. (állítmány + alany + tárgy)
vagy: Evett almát Pista. (állítmány + tárgy + alany)
- Az angol mondat csak így nézhet ki: **Pista ate an apple.** (alany + állítmány + tárgy)
- A részes határozó és a tárgy alapesetben mindenféle **előjárószo nélkül** áll. Előbb a részeshatározó, aztán a tárgy jön.

pl. **The stepmother gave Snow-White an apple.**

↓ ↓
Hr T

(A mostoha adott Hófehérkének egy almát.)

- Előfordulhat azonban, hogy **helyet cserélnek**. Ebben az esetben a részes határozó elé kell egy előjárószo, ami többnyire a "to" (-nak, -nek) vagy a "for" (számára, részére).

The stepmother gave an apple to Snow-White

↓ ↓
T Hr

- **Ha a tárgy valamilyen névmás**, kötelező előbb a tárgyat kitenni, és csak utána a részes határozót!

pl. **They gave something to me.** (Ideadtak valamit nekem.)

4. EGYÉB HATÁROZÓK

- A határozók többnyire a mondat végére kerülnek.
- A határozóknak is van **meghatározott sorrendje**, többféle határozó közül előbb a mód- vagy állapothatározó, aztán a társ- vagy eszközhatározó, utána a helyhatározó, végül az időhatározó szokott következni.

pl. **We quickly had dinner with our friends at home yesterday.**

↓ ↓ ↓ ↓
Hm Ht Hh Hi

(Tegnap a barátainkkal gyorsan megvacsoráztunk otthon.)

- Ha ugyanabból a fajtából több határozót is tartalmaz a mondat, akkor az általános szabály szerint a szűkebbtől a tágabbig haladunk. (↔ magyar!)

pl. **They live in a small town in Germany.** (Németországban laknak egy kis városban.)

↓ ↓
Hh1 Hh2
(kisebb hely) (nagyobb hely)

She gets up at 7 in the morning. (Reggel 7-kor szokott felkelni.)

↓ ↓
Hi1 Hi2
(kisebb) (nagyobb)

- A határozók közül valamelyiket (ritkán akár többet is) a mondat elejére hozhatjuk, ha a határozót hangsúlyozni akarjuk. Ilyenkor a határozó az egész mondat elé kerül, tehát az alany előtt jelenik meg, és többnyire vessző áll utána.

pl. **Yesterday we went to the cinema.** (Tegnap moziba mentünk.)

At home, we usually sleep a lot. (Otthon sokat alszunk.)

- **Bizonyos időhatározók** (pl. often, always, never, already) közvetlenül a főige elé kerülnek.

pl. **He often shoots films.** (Gyakran forgat filmet.)

He doesn't always cry. (Nem szokott mindig sírni.)

TAGADÁS (Negation)

- Tagadáskor az ige elé kerül egy segédige, és az után áll a "not" szó. Kivéve, ha az állítmány maga a létige, mert olyankor a "not" segédige nélkül, közvetlenül a létige után áll.

pl. **Joe does not watch TV every day.** (Joe nem néz TV-t minden nap.)

↓
segédige

I am not writing you a letter. (Nem egy levelet írok neked.)

They are not very happy. (Nem nagyon boldogok.)

- Kivéve, ha az állítmány maga a létige, mert olyankor a "not" segédige nélkül, közvetlenül a létige után áll.

pl. **I am not writing you a letter.** (Nem egy levelet írok neked.)

They are not very happy. (Nem nagyon boldogok.)

- Az angol nem tagad kétszer egy mondaton belül (pl. semmit sem eszik, senki sincs itt) Ilyenkor csak egy helyen tagadunk, általában az állítmányt.

pl. Semmit sem eszik. = **He is NOT eating anything.**

- Valamilyen tagadó névmást is használunk, de akkor az állítmányt nem tagadjuk.

pl. **He is eating NOTHING.** (Tk. = 'Semmit eszik.')

(És nem: *He is not eating nothing)

- A NOT összevonható a segédigével.
pl. He is not eating. = He isn't eating.
- Bizonyos időhatározók beékelődnek közvetlenül az ige elé.
pl. I don't **often** listen to the radio. (Nem hallgatok gyakran rádiót.)

KÉRDŐ MONDAT (Interrogative)

/kérdőszó/ + segédige + alany + főige
(ha vannak, a további segédigékkel)

pl. Do you like ice-cream? (Szereted a fagyit?)
↓ ↓ ↓
segédige alany főige

Why are you smiling? (Miért mosolyogsz?)
↓ ↓ ↓ ↓
kérdőszó segédige alany főige

1. KÉRDŐSZÓ (Question Word)

Ha van a kérdésben **kérdőszó** (kiegészítendő kérdés), akkor azzal kezdjük a mondatot.

- pl. Why are you smiling? (Miért mosolyogsz?)
Where were you? (Hol voltál?)
What did you do? (Mit csináltál?)
How did you come here? (Hogy jöttél ide?)

- Ha a kérdőszó elé előjárószo kellene, hogy kerüljön, azt hátra vetjük, az állítmány mögé.
pl. Miről beszélgettetek? = **What were you talking about?**
(és nem: *About what were you talking?)

2. SEGÉDIGE (Auxiliary)

- Kiegészítendő kérdésben a kérdőszó után ez következik. Eldöntendő kérdésben (igen-nem kérdés) ezzel kezdődik a mondat.
- A segédige attól függ, hogy milyen igeszempléletet használunk a mondatban.
pl. **Do you like hamburgers?** (Szereted a hamburgert? - Present Simple)
Did they see me yesterday? (Láttak engem tegnap? - Past Simple)
- Modális segédige is előfordulhat.
pl. **Can she swim?** (Tud úszni? – Elméleti tudás kifejezése)

KIVÉVE:

Ha az állítmány a létige önmagában → ilyenkor nem kell segédige, hanem maga a létige cserél helyet az alannal

- pl. **Are you a doctor?** (Orvos vagy?)
Where was he? (Hol volt /ő/?)

Megjegyzés: Ha az igeszemléletnek több segédigéje van, akkor azok közül csak az első kerül az alany elé, a többi az alany után marad a főigével együtt.

pl. **Have you been waiting here for an hour?**
↓ ↓ ↓ ↓
1. segédige alany 2. segédige főige

3. ALANY (Subject)

- Az alany a kérdő mondatban a segédige (vagy az önmagában álló létige) után következik.
- KIVÉVE:** ha az alanyra kérdezzük rá → ilyenkor nincs kérdő szórend (minden marad egyenes szórendben, és az alany helyén a "who / what" kérdőszó áll.

Who likes pancakes? (Ki szereti a palacsintát?)
What happened? (Mi történt?)

- Ha az alany jelzőjére kérdezzük** → a jelző helyére kerül a kérdőszó, utána a főnév, és a szórend szintén egyenes marad (mivel a jelző elválaszthatatlan a főnévtől, így az alany szerves része).

pl. **What girl is standing on the corner?** (Milyen lány áll a sarkon?)
/ | \
(jelzős) alany segédige főige

4. Főige (Main Verb)

- A kérdő mondatban **az alany után** áll.
- Csak 2 dolog előzheti meg:
 - Ha az igeszemléletnek **több segédigéje** van, akkor azok közül csak az első kerül az alany elé, a többi az alany után marad a főigével együtt. (1. a 12. diánál!)
pl. **How long have you been lying?** (Mióta hazudozol?)
 - Beékelődő időhatározó** - Bizonyos időhatározók beékelődnek közvetlenül a főige elé.
pl. **Do you always lie?** (Mindig hazudsz?)

FELSZÓLÍTÓ MONDAT (Imperative) (E/2, T/2)

- A felszólító mondatokban nem adunk meg alanyt.
- A felszólító mondat végén az angolban PONT áll.
- Az ige szótári alakjával (infinitive) kezdődnek.
- Tiltó mondatok esetén a "DO NOT (=Don't)" + infinitive-vel

pl. **Come here.** (Gyere ide!)
Don't sit down. (Ne ülj le!)

RÖVID VÁLASZADÁS (Short Answer)

- **IGEN** (Yes): Kimondjuk az „igen” (yes) szót, s utána megismételjük a megfelelő segédigét / létigét (a kérdés igeszemléletétől függően).
pl. Is he eating? **Yes, he is.** (Eszik? Igen.)
Are you hungry? **Yes, I am.** (Éhes vagy? Igen.)

A segédigét / létigét ilyenkor **nem vonjuk össze** az alannal.
(tehát: nem mondhatjuk: * Yes, I'm. Yes, he's. stb.!)

- **NEM** (No): Kimondjuk a „nem” (no) szót, s utána megismételjük az alanyt és a segédigét tagadva.
pl. Do you like spinach? **No, I do not.** (Szereted a spenótot? Nem.)
Are you crazy? **No, we are not.** (Őrültek vagytok? Nem.)

Itt **össze lehet vonni** a segédigét / létigét, de elsősorban a 'not' tagadószóval, nem pedig az alannal (de ez nem feltétlenül szabály, mert aki akarja, összevonhat az alannal is).
pl. **No, he is not.** / **No, he isn't.** / **No, he's not.**

Azonban az 'am' nem vonható össze a tagadószóval, úgyhogy ilyenkor azt az alannal vonhatjuk össze.

pl. **No, I am not.** / **No, I'm not.**

- **Megjegyzés:** Az 'igen' ill. 'nem' után vessző van.